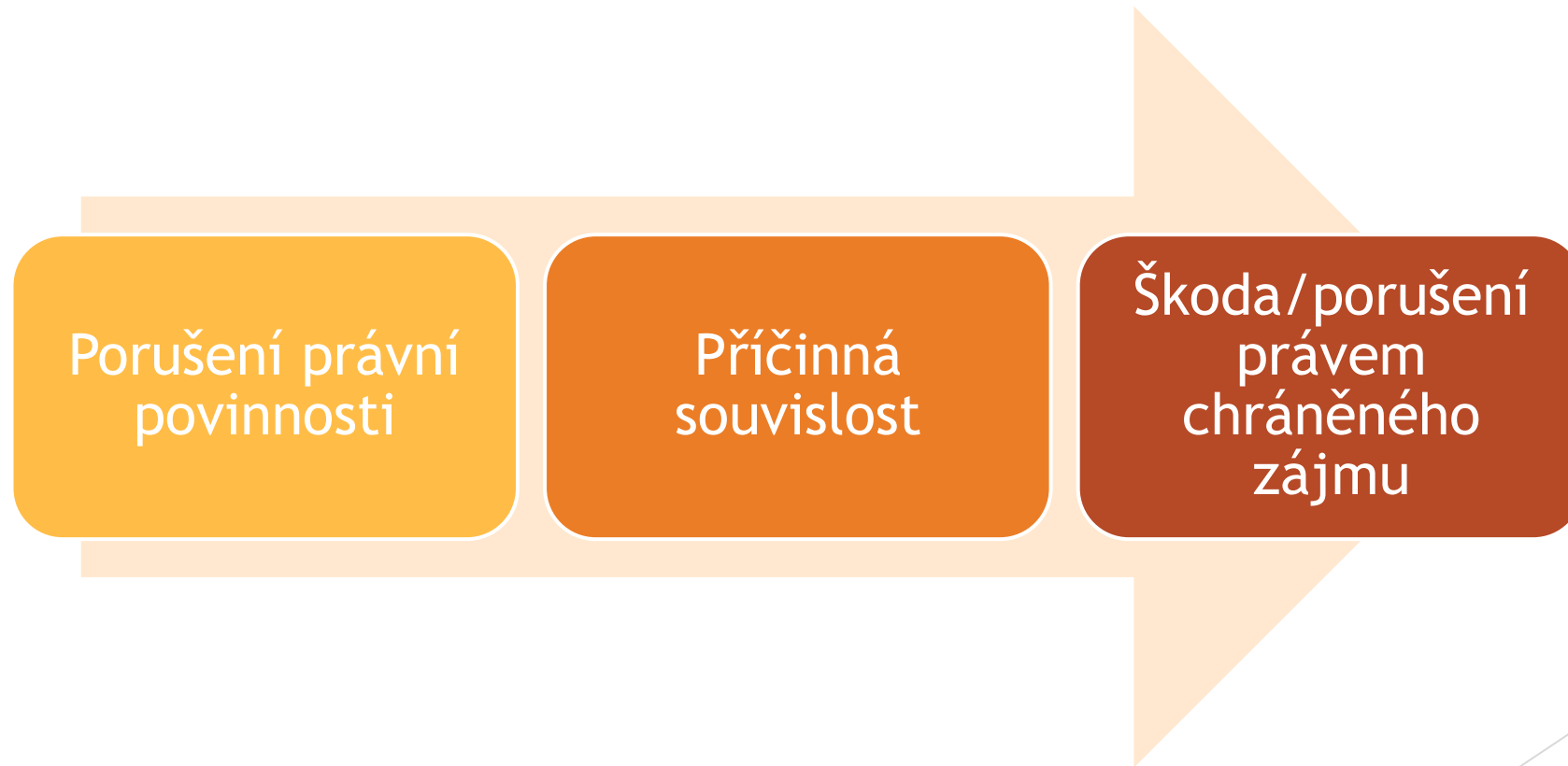

Právní odpovědnost ve zdravotnictví

Předpoklady vzniku odpovědnosti

Porušení právní povinnosti

Povinnost
daná:

- Ze Smlouvy
- Ze Zákona

Typy
zavinění

- Úmysl
- Nedbalost

Lex artis

- ▶ Postup na „obvyklé“ úrovni
 - ▶ Soulad s profesními standardy
- ▶ Pacient má právo na poskytování zdravotních služeb na náležité odborné úrovni.
- ▶ Lex artis je pojem, který se vztahuje na poskytovatele i zdravotnického pracovníka

Složky lege artis

- ▶ Odborná kvalifikace zdravotnického pracovníka
- ▶ Poskytování léčební péče dle nejlepších a v dané chvíli dostupných možností
- ▶ Poskytování léčební péče bez nedbalosti
 - ▶ § 2645 - Poskytovatel odpovídá za to, že splní své povinnosti s péčí řádného odborníka; k ujednáním, která to vylučují nebo omezují, se nepřihlíží

Složky lege artis

- ▶ Odborná kvalifikace zdravotnického pracovníka
- ▶ Poskytování léčební péče dle nejlepších a v dané chvíli dostupných možností
- ▶ Poskytování léčební péče bez nedbalosti

Seznam postupů lege artis

- ▶ V zásadě neexistuje
- ▶ Doporučení českých lékařských společností ...
- ▶ V konečném důsledku volba na lékaři

Povinnost prevence

- ▶ Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.
- ▶ Povinnost zakročit na ochranu práv jiného každý kdo má kontrolu nad nebezpečnou situací.

Typy odpovědnosti

Občanskoprávní

Pracovněprávní

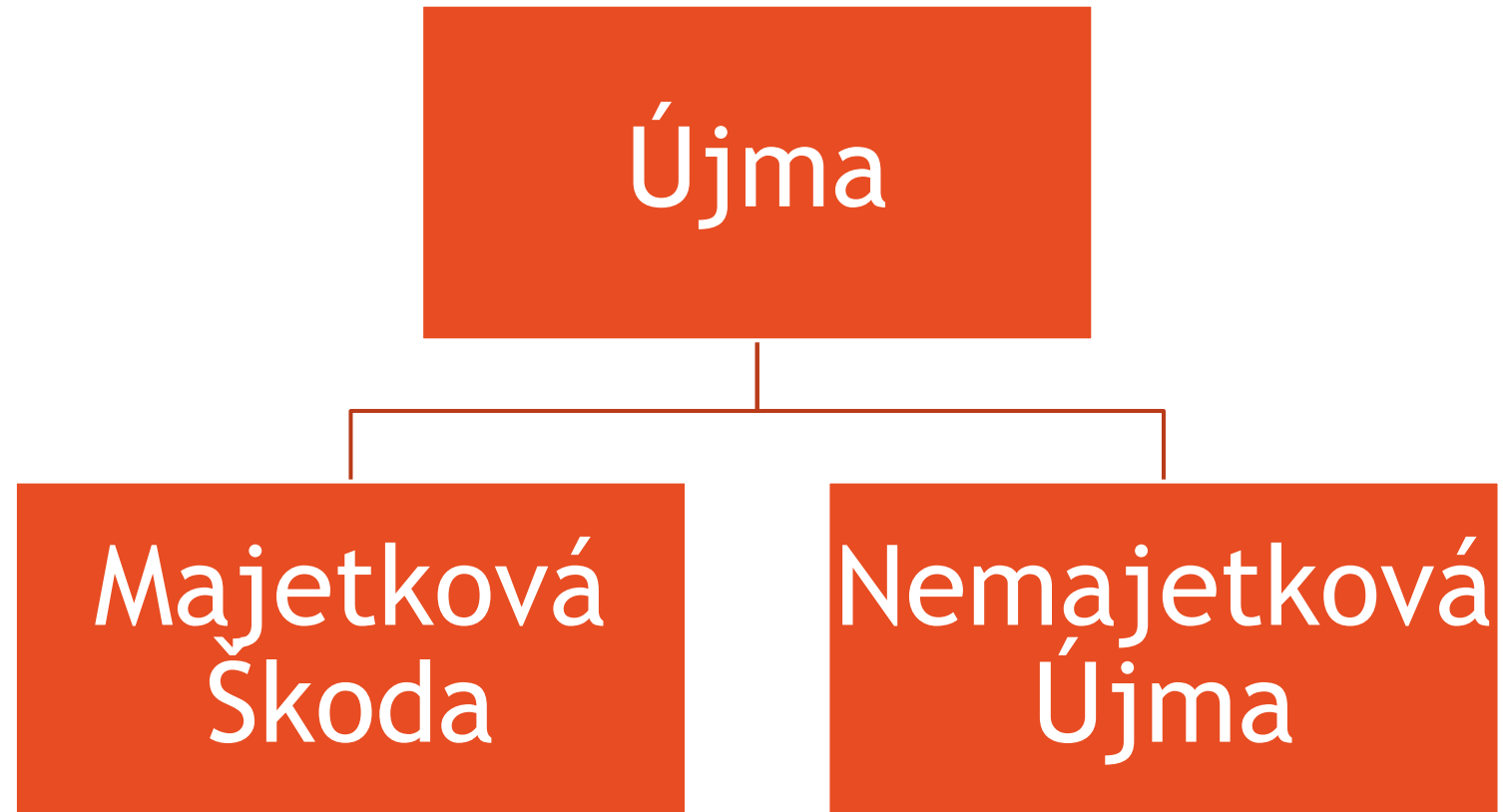
Správní

Trestní

Disciplinární

Odpoř�ednost dle prava obĉanskeho

Náhrada újmy

§ 2898 - Nepřihlíží se k ujednání,

- které předem vylučuje nebo omezuje povinnost k náhradě újmy způsobené člověku na jeho přirozených právech,
- způsobené úmyslně nebo z hrubé nedbalosti;
- předem vylučuje nebo omezuje právo slabší strany na náhradu jakékoli újmy.

Náhoda

- ▶ Újmu způsobenou náhodou nahradí ten, kdo dal ze své viny k náhodě podnět, zejména tím, že poruší příkaz nebo poškodí zařízení, které má nahodilé újmě zabránit.
- ▶ označení přičitatelnosti následků zaviněného jednání škůdce

Vyloučení protiprávnosti

Nutná obrana

- Před útokem

Krajní nouze

- Před hrozící újmou

Omluvitelné vzrušení

- Při posouzení, zda někdo jednal v nutné obraně, anebo v krajní nouzi, se přihlédne i k omluvitelnému vzrušení mysli

Povinnosti k náhradě se škůdce zprostí,

prokáže-li, že mu ve splnění povinnosti ze smlouvy dočasně nebo trvale zabránila:

- mimořádná
- nepředvídatelná
- nepřekonatelná
- překážka vzniklá nezávisle na jeho vůli.

§2919 - obohacení z deliktu

- ▶ Obohatil-li se škůdce na úkor poškozeného protiprávním činem nebo na základě jiné skutečnosti, která způsobila škodu, je škůdcovo obohacení i po promlčení práva poškozeného na náhradu škody bezdůvodné.

Škoda způsobená věcí

- ▶ Kdo je povinen někomu něco plnit a použije při tom **vadnou** věc, nahradí škodu způsobenou vadou věci. To platí i v případě poskytnutí zdravotnických, sociálních, veterinárních a jiných biologických služeb.
- ▶ Nevztahuje se na nesprávně zvolenou věc.
- ▶ Způsobí-li škodu věc sama od sebe, nahradí škodu ten, kdo nad věcí měl mít dohled. (lze se sprostít)

Škoda na odložené věci

- ▶ Je-li s provozováním nějaké činnosti **zpravidla spojeno odkládání věcí** a byla-li věc odložena na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se takové věci obvykle ukládají,
 - ▶ nahradí provozovatel poškození, ztrátu nebo zničení věci tomu, kdo ji odložil, popřípadě vlastníku věci.
 - ▶ Stejně nahradí škodu provozovatel hlídaných garáží nebo zařízení podobného druhu, jedná-li se o dopravní prostředky v nich umístěné a o jejich příslušenství.

Škoda způsobená informací nebo radou

- ▶ Kdo se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu nebo jinak vystupuje jako odborník,
- ▶ nahradí škodu, způsobí-li ji neúplnou nebo nesprávnou informací nebo škodlivou radou
- ▶ danou za odměnu v záležitosti svého vědění nebo dovednosti.

Rozsah náhrady

Obecné ustanovení

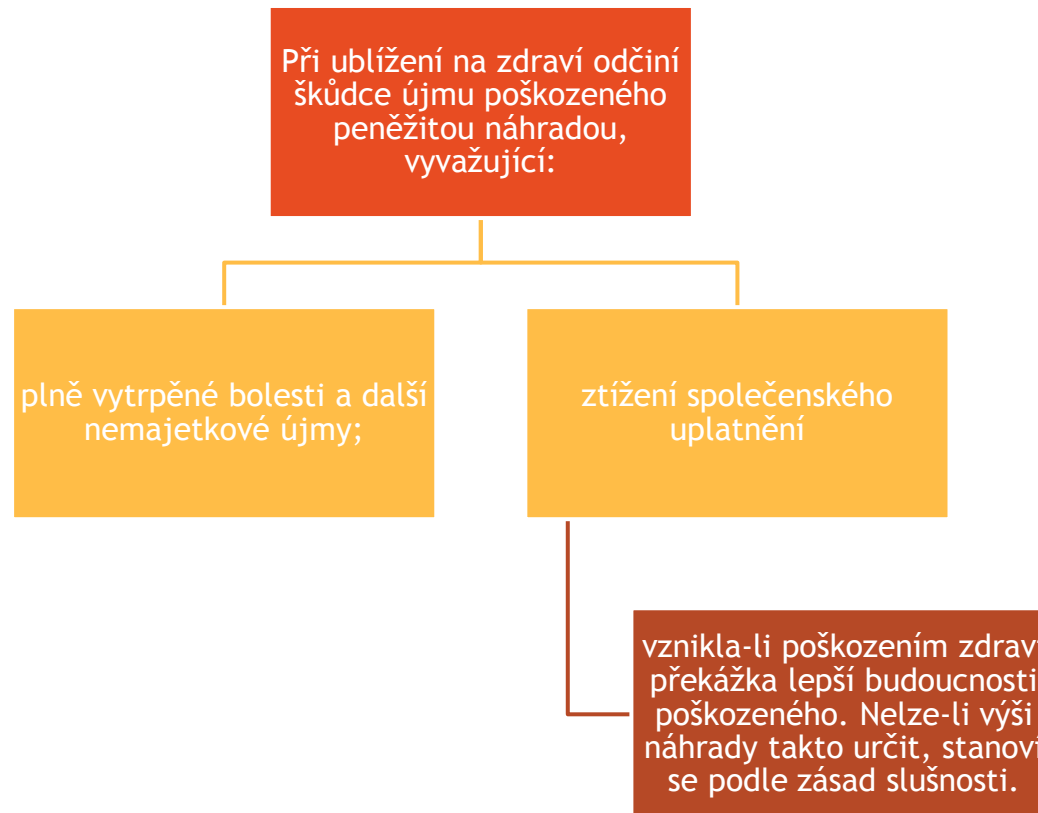
- ▶ (1) Škoda se nahrazuje uvedením do předešlého stavu. Není-li to dobře možné, anebo žádá-li to poškozený, hradí se škoda v penězích.
- ▶ (2) Nemajetková újma se odčiní přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.

Rozsah

Skutečná
škoda

Ušlý zisk

Náhrada při ublížení na zdraví

Usmrcení

- ▶ Při usmrcení nebo zvlášt' závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce **duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.**

Náhrada za ztrátu na výdělků

- ▶ Náhrada za ztrátu na výdělků po dobu pracovní neschopnosti poškozeného se hradí peněžitým důchodem ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem poškozeného před vznikem újmy a náhradou toho, co poškozenému bylo vyplaceno v důsledku nemoci či úrazu podle jiného právního předpisu.

Náhrada za ztrátu na důchodu

- ▶ Náhrada za ztrátu na důchodu náleží poškozenému ve výši rozdílu mezi důchodem, na který poškozenému vzniklo právo, a důchodem, na který by mu bylo vzniklo právo, jestliže by do základu, z něhož byl vyměřen důchod, byla zahrnuta náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, kterou poškozený pobíral v době rozhodné pro vyměření důchodu.

Příklady na závěr

Paní Žlutá

- ▶ Paní Žluté byla diagnostikována rakovina tlustého střeva, bohužel již v relativně pokročilém stadiu. Po zvážení všech „pro a proti“ se lékaři rozhodli pro odoperování nádoru, s kteroužto variantou paní Žlutá souhlasila. Během operace bylo zjištěno, že nádor je zhoubný a již metastázoval do okolních orgánů. Nádor byl paní Žluté sice vyoperován, ale v důsledku metastáz bylo nutné nasadit chemoterapii a pokračovat v další léčbě. Zdravotní stav paní Žluté v měsících následujících po operaci zaznamenal značné zhoršení a navíc v důsledku chemoterapie trpí paní Žlutá častou nevolností a zvracením. S tímto stavem a neúspěchem lékařů při její léčbě není paní Žlutí vůbec spokojena.

Paní Žlutá

- ▶ Může v kontextu zhoršení svého zdravotního stavu nárokovat po lékaři náhradu škody na zdraví?

- ▶ V tomto kontextu odpovědnost na straně poskytovatele zdravotních služeb hledat nemůžeme. Nesporné je, že zdravotní stav paní Žluté se ani po aplikované léčbě nezlepšil, navíc dochází k jeho dalšímu zhoršování. Na druhou stranu odpovědnost za škodu vzniká porušením práva stanovené povinnosti, přičemž je nutné, aby byla tato škoda zaviněná, ať už úmyslně či z nedbalosti. Pro účely poskytování zdravotních služeb v rámci smlouvy o péči o zdraví stanovuje § 2645 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, speciální limitaci odpovědnosti spočívající v tom, že poskytovatel zdravotních služeb odpovídá za to, že splní své povinnosti s péčí řádného odborníka. Jinými slovy poskytovatel zdravotních služeb odpovídá „pouze“ za to, že dotyčné zdravotní služby poskytuje de lege artis medicinae, avšak neručí už za jejich úspěšnost, např. v podobě úplného uzdravení pacienta. Stádium nemoci, v němž se nachází paní Žlutá, tedy pokročilé stádium, v němž již rakovinné buňky přesáhly stěnu tlustého střeva a rozšířily se do zbytku těla, je navíc úspěšné u méně než 10 % případů, respektive toto procento pacientů přežije po dobu následujících pěti let, a tedy ani bezchybná léčba nemůže být zárukou úspěchu. V tomto případě tedy právo na náhradu škody na zdraví paní Žluté nevzniklo.

Pan Kovář

- ▶ Pan Kovář absolvoval u svého registrujícího lékaře pravidelnou preventivní prohlídku, při níž mu byla mimo jiné odebrána krev. Asi za dva a půl měsíce začal pociťovat nečekané změny zdravotního stavu a nakonec mu byla po sérii vyšetření diagnostikována Hepatitida typu B. Vzhledem k omezené množině způsobů, jimiž se tato infekční nemoc šíří (především tělními tekutinami), má pan Kovář silné podezření, že k nakažení došlo při odběru krve během zmíněné preventivní prohlídky.

Pan Kovář

- ▶ Odpovídá za škodu na jeho zdraví poskytovatel zdravotních služeb? Pokud ano, za jakých podmínek?

- ▶ Dle § 2910 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, škůdce odpovídá za škodu, již způsobí v důsledku zaviněného porušení zákonné povinnosti. Mezi zákonné povinnosti patří také povinnost prevence stanovená v § 2900 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, neboli povinnost počínat si tak, aby jednáním škoda nevznikala. Situaci, v níž zdravotničtí pracovníci poskytovali zdravotní služby s použitím nesterilních nástrojů, lze rozhodně zařadit mezi případy porušení prevence proti škodlivému jednání. Navíc zdravotničtí pracovníci jsou v kontextu § 2644 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, odpovědni za to, že splní své povinnosti s péčí řádného odborníka, přičemž používání nesterilních nástrojů je s tímto neslučitelné. Stěžejní otázkou zde bude prokázání příčinné souvislosti mezi onemocněním pana Kováře a odběrem krve, respektive fakt, že jehla, již bylo při tomto odběru použito, byla infikovaná. Pokud se však prokáže, že nákaza byla skutečně přenesena nesterilní jehlou, bude za škodu na zdraví odpovídat poskytovatel zdravotních služeb.

Pan Kovář

- ▶ Pokud se ukáže, že se pan Kovář skutečně nakazil injekční jehlou, existuje možnost, že by poskytovatel zdravotních služeb odpovědnost za škodu způsobenou na jeho zdraví nenesl?

- ▶ Dle nové právní úpravy má poskytovatel zdravotních služeb povinnost hradit jen tu škodu, u níž se prokáže, že vznikla porušením zákonné povinnosti (§ 2910 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku), a pokud tedy poskytovatel prokáže, že nedošlo k zanedbání povinností, za škodu odpovídat nebude. Na jednu stranu lze předpokládat, že liberace v případě pana Kováře možná nebude, jelikož povinností zdravotnického personálu je mimo jiné dbát o sterilitu nástrojů; na stranu druhou však lze vnímat celou situaci jako oslabení pozice pacienta.